

Witold Hensel

Tajemnica koziółka lednickiego (a właściwie imiołkowskiego) bliska rozwiązania

Studia Lednickie 8, 249

2005

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

WITOLD HENSEL
Warszawa

TAJEMNICA KOZIOŁKA LEDNICKIEGO (A WŁAŚCIWIE IMIOŁKOWSKIEGO) BLISKA ROZWIĄZANIA

Wydawało się, że tajemnica koziołka lednickiego została w artykule opublikowanym przez Jacka Wrześnińskiego (1989) w t. I wydawanych przez Muzeum Pierwszych Piastów na Lednicy „Studiów Lednickich” ostatecznie rozwiązana. Autorowi udało się ostatecznie określić chronologię zabytku, odniósł go bowiem do XIX w. i uznał zapewne w oparciu o ocenę znanego eksperta sztuki ludowej Stanisława Błaszczyka za zabytek do niej należący, wiążący się z obrzędami ludowymi. Ponadto udało się Autorowi wyjaśnić prawdopodobne miejsce pochodzenia „koziołka” – nie był to Ostrów Lednicki, lecz Imiołki nad Lednicą, miejscowość wzmiankowana w źródłach pisanych w XIII w. (Hensel 1953, s. 170).

Jacek Wrześniński trafnie w swym wybornym artykule określił też obrzede ludowy, z którym ten koziołek mógł być związany. Nie mógł oczywiście sięgnąć do jego źródeł, a te śladem dogłębnych badań W. Klingera prowadzą do antyku, do Grecji starożytnej i kultu bożka Pana.

Trzeba by następnie uwzględnić ewentualność przejęcia kultu Pana przez Wenetów nadadriatyckich, u których też spotyka się figurki kozłów. Ze środowiska wenetyjskiego zapewne wraz z benedyktynami i chrześcijaństwem (może jako wyobrażenie diabła?) zadomowił się w Wielkopolsce.

Nie jest to rozwiązanie zagadki, lecz raczej postawienie problemu badawczego.

BIBLIOGRAFIA

- Hensel W.
1953 Studia i materiały do osadnictwa Wielkopolski wczesnohistorycznej, t. II, Poznań.
Wrześniński J.
1989 „Koziołek Lednicki” – problemy z XIX-wiecznym znaleziskiem, SL 1, s. 163–170.

DAS GEHEIMNIS EINES KLEINEN BOCKS AUS LEDNICA (EIGENTLICH AUS IMIOŁKI) FAST ENTHÜLLT

Bezugnehmend auf den Aufsatz von J. Wrześniński (1989), in dem man auf einen Zusammenhang des so gen. kleinen Bocks aus Lednica mit der Volkskultur hingewiesen und mit einem bestimmten Volksritus verbunden hat, zeigt der Verfasser, dass die Genese dieser Darstellung auf die Antike zurückgeht und nach Großpolen wahrscheinlich im Frühmittelalter gekommen ist.